

UDSKRIFT
AF
SØ- & HANDELSRETTENS DOMBOG

Den 15. juni 2005 blev af retten i sagen

V-30-03

Forbrugerrådet som mandatar for Poul Jeppesen
(Advokat Saskia Krüger Larsen)

mod

VIASAT A/S

(Advokat Strange Beck)

Hovedintervenient: Forbrugerombudsmanden

(Forbrugerombudsmanden ved fuldmægtig Jane Frederikke Land)

V-31-03

Forbrugerrådet som mandatar for Eva Hvilsted
(Advokat Saskia Krüger Larsen)

mod

VIASAT A/S

(Advokat Strange Beck)

Hovedintervenient: Forbrugerombudsmanden

(Forbrugerombudsmanden ved fuldmægtig Jane Frederikke Land)

afsagt sålydende

D O M:

Indledning og påstande

Et hovedspørgsmål i sagen er om Viasat A/S' markedsføring af deres Guld-abonnement over for forbrugere er i strid med god markedsføringskik, og om Viasats opsigelsesvilkår mangler klarhed og forståelighed således at opsigelsesvilkårene skal fortolkes i overensstemmelse med aftalelovens § 38 b.

Et andet hovedspørgsmål er om det kan forbydes Viasat A/S at anvende aftalevilkår der indebærer at forbrugeren er bundet af et abonnement i mere end 6 måneder, og om det kan forbydes Viasat A/S at anvende aftalevilkår der forhindrer forbrugeren i at opsiges abonnementet med et opsigelsesvarsel på 30 dage til udgangen af en måned.

Retten har ved kendelse den 29. oktober 2004 bestemt at en anmodning fra Viasat om forelæggelse af spørgsmål for EF-Domstolen ikke skulle tages til følge.

Forbrugerrådet som mandatar for Poul Jeppesen har nedlagt påstand om at Viasat skal anerkende at Poul Jeppesens Viasat Guld-abonnement er opsagt med virkning fra den 1. august 2002, subsidiært med virkning fra et senere tidspunkt end den 1. august 2002, men før 25. juni 2003, og at Viasat skal betale Poul Jeppesen 80 kr. med procesrente fra den 10. marts 2003.

Forbrugerrådet som mandatar for Eva Hvilsted har nedlagt påstand om at Viasat skal anerkende at Eva Hvilsteds Viasat Guld-abonnement er opsagt med virkning fra 1. august 2002, subsidiært med virkning fra et senere tidspunkt end den 1. august 2002, men før den 6. juni 2003, og at Viasat skal betale Eva Hvilsted 80 kr. med procesrente fra den 10. marts 2003.

Forbrugerombudsmanden har nedlagt følgende påstande:

Påstand 1

Det forbydes Viasat i aftaler om løbende tjenesteydelser vedrørende levering af tv-signaler over for forbrugere at anvende vilkår der indebærer at forbrugeren er bundet af abonnementet i mere end 6 måneder eller en af retten nærmere fastsat periode.

Påstand 2

Principalt at det forbydes Viasat i aftaler om løbende tjenesteydelser vedrørende levering af tv-signaler over for forbrugere at anvende vilkår som forhindrer forbrugeren i – efter en eventuel bindingsperiode – at opsiges abonnementet med et

opsigelsesvarsel på 30 dage til udgangen af en måned eller et af retten nærmere fastsat opsigelsesvarsel.

Subsidiært at det forbydes Viasat i aftaler om løbende tjenesteydelser vedrørende levering af tv-signaler over for forbrugere at anvende en kontrakt som indeholder følgende eller lignende vilkår:

"Hvis kunden ikke opsiges aftalen med mindst 30 dages skriftligt varsel til udgangen af en abonnementsperiode, forlænges aftalen automatisk med en tilsvarende abonnementsperiode og så fremdeles".

Påstand 3

Det påbydes Viasat at underrette sagsøgte kunder der er berørt af vilkår som er i strid med påstand 1 og/eller 2, om at de pågældende vilkår ikke kan håndhæves.

Påstand 4

Det påbydes Viasat at meddele de af Viasats kunder som på tidspunktet for domsforhandlingen har meddelt Viasat at de ikke mener at være forpligtet af vilkår som er i strid med påstand 1 og/eller 2, og som har betalt abonnementsafgift under protest at disse kunder har et tilbagebetalingskrav mod Viasat.

Påstand 5

Det påbydes Viasat at tilbagebetale allerede modtagne beløb der er opkrævet i henhold til vilkår som er i strid med påstand 1 og/eller 2 til de af Viasats kunder som på tidspunktet for domsforhandlingen har meddelt Viasat at de ikke finder at de er forpligtet af Viasats vilkår.

Viasat har over for både Forbrugerklagenævnet og Forbrugerombudsmanden nedlagt påstand om frifindelse.

Viasat har over for Forbrugerklagenævnet som mandatar for Eva Hvilsted nedlagt selvstændig påstand om betaling af 1.921 kr. med tillæg af procesrente fra den 1. juli 2002 mod levering af de i Viasat Guld-abonnementet indeholdte tv-kanaler i 12 måneder.

Over for Viasats selvstændige påstand har Forbrugerrådet som mandatar for Eva Hvilsted nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært betaling af et mindre beløb end det påstævnte.

Sagerne blev domsforhandlet samlet den 26. og den 27. april 2005.

Parterne har indgået en procesaftale og det er oplyst, at knap 3.000 sager afventer udfaldet af de foreliggende sager.

Sagernes omstændigheder

Viasat er et selskab i en international koncern der udbyder distribution af tv-signaler via satellit og kabel. Viasat tilbyder tv-pakker med kanaler af forskellige størrelser og sammensætning samt satellitudstyr til privatforbrugere. Viasat distribuerer bl.a. kanalerne TV3 og TV3+. Viasat indgår aftaler med udbydere af tv-kanaler om rettigheder til kanaler, ligesom Viasat indgår aftaler om rettigheder til bl.a. Superligafodbold.

Viasat har omkring 300.000 kunder. Når en kunde indgår aftale om abonnement på en tv-pakke, indgår kunden en lejeaftale vedrørende dekoderkortet. Lejeaftalen og abonnementet er reguleret af standardbetingelser der bl.a. indeholder vilkår om opsigelse. Standardbetingelserne er løbende blevet ændret.

Poul Jeppesen underskrev den 29. juni 2001 en lejeaftale som led i Viasats kampagnetilbud. Han købte et komplet satellitudstyr og tegnede et abonnement hos Viasat for 2.999 kr. Kampagneprisen forudsatte at Poul Jeppesen tegnede et Guld-abonnement der opkrævedes 12 måneder forud. Aftalen blev indgået gennem en Viasat forhandler. Det fremgår af kampagnetilbuddet at

"...

Abonnementet fortsætter, med mindre det opsiges efter gældende priser efter første års udløb som p.t. er:

Prisen for VIASAT BASIS efter første år er: 279 kr./halvårligt.

Prise for VIASAT GULD efter første år er: 249 kr./pr. mdr.

..."

I feltet lige over Poul Jeppesens underskrift er anført:

"Med min underskrift godkendes de til lejeaftalen vedhæftede standardvilkår ... Jeg er indforstået med, at abonnementet er løbende, hvis ikke ændringer eller opsigelse er sket skriftligt eller telefonisk til Viasat med 30 dages varsel til udgangen af en abonnements periode. Jeg accepterer aftalens generelle bestemmelser. ... Abonnementet er uopsigeligt i 12 måneder."

Af punkt 13 i lejeaftalens generelle bestemmelser fremgår:

"Denne aftale gælder indtil videre med retten for begge parter til skriftligt at opsiges aftalen vedrørende parabolkortet senest 1 måned før udgangen af en abonnementsperiode.

..."

Ved brev af 7. juni 2002 meddelte Poul Jeppesen at han ønskede abonnementet ændret til et Viasat Basis-abonnement med virkning fra den 26. juni 2002, eller hvis det ikke var muligt, så fra den 26. juli 2002.

Viasat accepterede ikke at Poul Jeppesens opsigelse af Guld-abonnementet skulle have virkning fra den 26. juni 2002 eller 26. juli 2002, da opsigelse ikke var sket med 30 dages varsel til udløbet af abonnementsperioden. Derfor løb Guld-abonnementet efter Viasats opfattelse endnu et år.

Poul Jeppesen klagede til Forbrugerklagenævnet der bestemte at Viasat skulle anerkende at Poul Jeppesens Guld-abonnement var opsagt med virkning fra den 1. august 2002. Nævnets begrundelse var:

"Kontraktens opsigelsesvilkår har ikke været genstand for individuel behandling, og tvivlsspørgsmål vedrørende fortolkningen heraf skal derfor afgøres på den måde, som er mest gunstig for forbrugeren, jf. aftalelovens § 38 b.

En naturlig læsning af kontrakten giver læseren det indtryk, at vilkåret om uopsigelighe d i 12 måneder alene er knyttet til det første år som en særlig forpligtelse, som kunden må undergive sig som følge af det gunstige køb af satellitstyr. Længden af en "abonnementsperiode", som der henvises til i opsigelsesvilkårene, er ikke defineret i kontrakten, og kontrakten indeholder i øvrigt ikke noget, som indicerer, at kontrakten efter et år ikke skulle kunne opsiges med et normalt kort varsel. Nævnet finder herefter, at klageren har været berettiget til at forstå aftalen således, at den efter det første års binding kan opsiges med 30 dages varsel til udgangen af en måned.

Da klageren opsagde abonnementet den 7. juni 2002, har klagerens opsigelse herefter virkning fra den 1. august 2002."

Viasat ønskede ikke at efterkomme Forbrugerklagenævntes afgørelse.

Eva Hvilsted (ved sin mand Jørn Hvilsted) indgik i februar 1999 en abonnementsaftale med Viasat. Det fremgår af aftalen at den vedrørte en Viasat Basis-pakke. I feltet lige over Jørn Hvilsteds underskrift er anført:

"Jeg er indforstået med, at abonnementet er løbende, hvis ikke ændringer eller opsigelse er sket skriftligt eller telefonisk til Viasat med 30 dages varsel til udgangen af en abonnementsperiode. Jeg accepterer aftalens generelle bestemmelser. ..."

Af punkt 11 i aftalens generelle bestemmelser fremgår de samme opsigelsesbetingelse som var gældende for Poul Jeppesens abonnement.

I sommeren 2001 modtog Eva Hvilsted en telefonisk henvendelse fra Viasat vedrørende køb af satellitudstyr sammen med et Viasat Guld-abonnement. Eva Hvilsted accepterede tilbuddet og modtog kort efter det digitale udstyr sammen med parabolkort og et girokort. Af det udaterede girokort fremgår bl.a.:

" ...

Som aftalt med vores medarbejder ...

Den samlede pris for det digitale udstyr og VIASAT GULD-abonnementet er kun 2.988 kr. Herefter er der betalt for et helt års underholdning, bortset fra den sædvanlige halvårslige regning på 179 kr. for VIASAT BASIS og kortleje. Det betyder i praksis, at du har fået det digitale satellitudstyr for 0 kr., som ellers har en værdi af 3.999 kr.

... Vi gør opmærksom på at abonnementet er uopsigeligt i 12 måneder."

Det fremgår af girokortet at betalingsdatoen var den 12. juni 2001. Der er med håndskrift påført "Via PC 13/6/01". Eva Hvilsted modtog ikke andet materiale i anledning af den nye aftale.

Eva Hvilsted modtog året efter et girokort vedrørende fornyelse af Guld-abonnementet vedrørende perioden fra 6. juni 2002 til 31. maj 2003. Girokortet er udateret, men som udskrivningsdato er anført 30. maj 2002. Beløbet er angivet til 2.705 kr. med en betalingsdato 1. juli 2002.

Eva Hvilsted kontaktede efter modtagelsen af girokortet Viasat for at ændre abonnementet til et Basis-abonnement. Det kunne ikke lade sig gøre, fordi Guld-abonnementet ikke var opsagt med 30 dages varsel til udløbet af abonnements-

perioden. Eva Hvilsted skrev derfor et brev til Viasat den 30. juni 2002 hvori hun bl.a. anmodede om skriftligt materiale vedrørende ændring og opsigelse efter den første 12 måneders bindingsperiode.

Viasat fastholdt ved brev af 5. august 2002 at Eva Hvilsteds opsigelse af Guld-abonnementet først havde virkning fra den 6. juni 2003.

Eva Hvilsted klagede til Forbrugerklagenævnet der bestemte at Viasat skulle anerkende at Guld-abonnementet var opsagt med virkning fra den 1. august 2002. Nævnets begrundelse var bl.a. følgende:

"Efter oplysningerne i indklagedes følgebrev omfattede aftalen en digital underholdningspakke bestående af dels satellitstyr, dels et års abonnement på Viasat Guld. Efter nævnets opfattelse må aftalen, som den er gengivet i følgebrevet, naturligt forstås således, at bindingen til Guld-abonnementet i 12 måneder alene udgjorde en særlig forpligtelse det første år, hvorfor klagerne har været berettiget til at forvente, at abonnementet efter udløb af bindingsperioden ville kunne opsiges med et normalt, kort varsel. Nævnet finder derfor, at klagerne har været berettigede til at opsiges abonnementet med en måneds varsel til udgangen af en måned.

Nævnet finder således ikke, at der kan lægges nogen vægt på indholdet af de – i øvrigt uklare – opsigelsesvilkår, som fremgik af den aftale om et Viasat Basis-abonnement, som klagerne indgik i 1998.

Klagerne henvendte sig den 16. juni 2002 til indklagede om opsigelse af abonnementet, og opsigelsen har herefter virkning fra den 1. august 2002."

Viasat ønskede ikke at efterkomme Forbrugerklagenævnets afgørelse.

Viasat har fremlagt aftalevilkår fra de svenske selskaber CANAL DIGITAL og BOXER, det tyske selskab PREMIERE, det franske selskab CANAL+, de spanske selskaber Vía Digital og CANAL+ og det italienske selskab Steam.

Forklaringer

Eva Hvilsted forklarede at hun er uddannet sygehjælper og bl.a. medlem af menighedsrådet. Hun har været kasserer i forskellige organisationer. Hun og hendes mand har siden 1999 haft et Basis-abonnement hos Viasat. Da de tegnede abonnementet, havde de en parabolmodtager, og de ønskede blot at kunne se DR2.

I juni måned 2001 ringede Viasat uanmodet med et tilbud på digitaludstyr sammen med et Guld-abonnement. Hun fik oplyst at prisen for abonnementet med parabolmodtager var 3.000 kr. Hun kunne ikke få noget skriftligt materiale vedrørende tilbuddet. Aftalen blev indgået under en senere telefonsamtale og derefter fik de pakken med udstyr og følgebrev fra Viasat samt dekoderkortet.

Hun havde fået oplyst at abonnementet ikke kunne opsiges de første 12 måneder. Hun forventede at man kunne opsige abonnementet med et passende varsel efter de første 12 måneder. Der fremgår ikke andet af følgebrevet, og de var ikke blevet vejledt om andet.

Hun blev ikke vejledt om begyndelsesdatoen, og den fremgik ikke af følgebrevet. Hun antager at begyndelsesdatoen var den 12. juni 2001 svarende til betalingsdatoen angivet på girokortet. Hun betalte det opkrævede beløb den 13. juni 2001. Næste gang hun hørte noget fra Viasat vedrørende abonnementet, var i midten af juni 2002, da hun modtog et girokort vedrørende fornyelse af Guld-abonnementet. Girokortets udskrivningsdato var den 30. maj 2002 og angav abonnementsperioden til 6. juni 2002 til 31. maj 2003.

Beløbet der skulle betales for et Guld-abonnement, var ikke ubetydeligt, og hun og hendes mand gerne ville derfor skifte tilbage til et Basis abonnement, der passede til deres behov. Efter en telefonsamtale med Viasat fik hun at vide at de tidligere udleverede vilkår var gældende for deres nuværende aftale. Det fremgik af de vilkår at man kunne ændre aftalen efter et år. Men Viasat forklarede at man ikke kunne ændre abonnementet til Basis-abonnement uden at opsige Guld-abonnementet. Da Guld-abonnementet ikke var opsagt inden fristen, var de bundet i en ny 12 måneders periode.

Hun skrev et brev til Viasat den 30. juni 2002 hvor hun igen anmodede om ændring af abonnementet. På trods heraf modtog hun en rykker, og først efter henvendelse til Forbrugerrådet modtog hun svar fra Viasat. Hun fik fortsat rykkere og inkassoskrivelser indtil juni 2003. Sagen blev da sat i bero efter hendes henvendelse til Viasats advokat.

Da hun og hendes mand indgik aftalen med Viasat om Basis abonnementet i 1999, forhandlede de ikke kontrakten individuelt. De læste aftalens forside, og de blev vejledt om at de skulle betale for de første 12 måneder. Hun læste ikke de generelle vilkår for lejeaftalen igennem, og hun blev ikke opfordret hertil.

Da hun og hendes mand fik tilbudt det digitale udstyr med et Guld-abonnement, fik de oplyst en samlet pris. Hun ved ikke hvordan prisen fordelte sig mellem ydelserne. Det var et godt tilbud - den samlede pris svarede til prisen for et Guld-abonnement. De accepterede Viasats tilbud fordi Guld-abonnementet indeholdt flere sportskanaler og de danske digitale kanaler.

Poul Jeppesen forklarede, at han er sektionschef i efterretningstjenesten. Den 29. juni 2001 indgik han en lejeaftale vedrørende et Guld-abonnement med digitalt udstyr gennem en Expert-forhandler. Han var kun interesseret i TV 3, men på grund af kampagnetilbuddet indgik han en aftale om Guld-abonnementet fordi det var billigt. Han læste aftalen igennem. Aftalen var uopsigelig i de første 12 måneder; det var rimeligt på grund af tilbuddet. Han forventede at aftalen begyndte den dag han indgik aftalen, den 29. juni 2001.

Han læste ikke de generelle bestemmelser trykt på bagsiden, herunder om opsigelse, og han blev ikke vejledt om indholdet. Han var derfor ikke opmærksom på bestemmelsen om "automatiske forlængelse" der kan betyde at man bliver bundet i en ny 12 måneders periode. Hvis man hang på aftalen i 24 måneder, var der ikke noget at spare. Han regnede med at aftalen efter de første 12 måneder fortsatte med et månedligt opsigelsesvarsel. Han havde haft et abonnement hos Canal Digital som han opsagde, da han indgik aftalen med Viasat. Opsigelsen hos Canal Digital var uden problemer.

Ved fornyelsen af Guld-abonnementet blev han i slutningen af maj 2002 opkrævet 3.500 kr. Det var for ham et væsentligt beløb. Han ønskede derfor at ændre abonnementet til et basisabonnement. Da han ringede til Viasat, fik han at vide at han var bundet i endnu et år, fordi han havde opsagt tre dage for sent. Han opsagde derefter sit abonnement skriftligt den 7. juni 2002 med virkning fra den 26. juni 2002 eller den 26. juli 2002.

Kim Poder forklarede at han er administrerende direktør i Viasat. Viasat er et selskab, der sælger tv-pakker og leverer tv via satellit. Modtagelsen af tv via satellit forudsætter at kunden har en parabolmodtager og et kort til afkodning (dekoder). Kanalsammensætningen afhænger af efterspørgslen og af Viasats mulighed for at kunne tilbyde en kanal. Ved forhandlinger med kanaludbydere har kundeporteføljens størrelse og stabilitet stor betydning. Det er vigtigt at have mange og stabile seere, fordi tv og sport finansieres gennem sponsoraftaler. Viasat tilbyder også egne kanaler, bl.a. TV3 og TV3+.

Kunderne er meget interesseret i sport. Viasat gør meget ud af netop dette segment og køber derfor sportsrettigheder bl.a. til fodbold. Klubberne er meget interesseret i at deres kampe bliver vist på tv af hensyn til sponsorindtægterne.

Viasats kundesegment er personer i 30'erne med børn og ejerbolig. Man kan købe et Viasat abonnement direkte hos Viasat eller hos en forhandler. Viasat har 500 godkendte forhandlere der instrueres om priser, betingelser og de forskellige tv-pakker. Forhandlerne modtager løbende materiale og deltager i to årlige møder. Viasats fem konsulenter besøger alle butikkerne. En konsulent kan nå at besøge omkring 30 - 40 butikker om ugen. Det kan ikke udelukkes at nogle forhandlere benytter underforhandlere.

Viasat har 300.000 betalende husstande, hvilket svarer til 900.000 personer.

Viasat tilbyder forskellige abonnementsaftaler, blandt andet Basis - og Guld-abonnementet, med en varighed på 6 eller 12 måneder. Der er tale om en større investering hvorfor de fleste vælger et 12 måneders abonnement. Hovedparten, dvs. mere end 90 % af kunderne, vælger et 12 måneders abonnement. Kunderne vælger 12 måneders abonnementet fordi det er mere fordelagtigt og har en prisgaranti. Et 12 måneders abonnement koster 199 kr. pr. måned og har en lavere startafgift. Et 6 måneders abonnement koster 299 kr.

Ved kampagnetilbud tilbyder Viasat satellitudstyr for 1 kr. ved tegning af et Guld-abonnement. Viasat tjener først penge efter 20 måneder på kampagnetilbud. De kunder der har satellitudstyr, betaler det samme for abonnementet som dem der benytter sig af kampagnetilbuddet. På grund af den lille interesse tegner Viasat ikke længere abonnementer med 3 måneders varighed.

Prisgarantien på 12 måneders abonnementet betyder at prisen ikke hæves i en abonnementsperiode. Prisen for Guld-abonnementet var 249 kr. i 2001, 269 kr. i 2002 og 299 kr. i 2003. Der er ikke sket forhøjelser siden.

Ud over abonnementsafgiften betales der en kortafgift. Kortafgiften vedrører selve dekoderkortet der lejes. Lejeaftalens betingelser regulerer lejen af kortet og det løbende abonnement.

Kampagnetilbuddet er en slags investering for Viasat hvor udgiften til satellitmodtageren skal tjenes ind på det løbende abonnement. Forhandleren har en avance på omkring 780 kr. på et Guld-abonnement og modtager markedsføringstilskud til udstyret.

Hvis en kunde ønsker at ændre sin abonnementspakke fra en mindre til en større, er der tale om tilkøb som kan ske fra dag til dag. Hvis kunden ønsker at ændre sin abonnementspakke fra en større til en mindre, kan ændring først ske ved udløbet af en abonnementsperiode, fordi kunden har haft fordel af den gunstige pris på den større pakke. Uden bindingsperioden ville Viasat sætte penge til.

Ved kundens ændrede forhold tages der individuelle hensyn. Det sker bl.a. ved dødsfald eller blindhed. Ved flytning kan abonnement og udstyret tages med eller overdrages til ejendommens nye ejer. Ved udlandsophold kan abonnementet sættes i bero.

Opsigelsesvarslet og den automatiske forlængelse af abonnementerne har stor betydning for Viasats forhandlingsmuligheder med kanaludbydere og sponsorer. Abonnementsperiodernes udløb fordeler sig jævnt over året. Kundeforholdene har en gennemsnitslevetid på 6 – 7 år. Viasat har bl.a. indgået en aftale der løber frem til 2009, med Divisionsforeningen om visning fra foldbold. Det havde stor betydning for Divisionsforeningen at Viasats kundekreds er stor og stabil. Han kan ikke huske om bindingsperiode og opsigelsesvarsel fremgår som et krav i Viasats kontrakter med deres leverandører. Det centrale er heller ikke om det står der eller ej, men om det har betydning ved prisfastsættelsen mellem parterne.

Tilbage i 2001 og nok også til 1999 blev der givet instrukser til kundecenterets medarbejdere og Viasats forhandlere om rådgivning vedrørende opsigelsesvarsel. Det var en blanding af skriftlige og mundtlige instrukser.

Canal Digital, Viasats eneste konkurrent, er alene leverandør af kanaler, men producerer ikke selv kanaler. Viasat har omkring 60–70% af markedet. Udbuddet på kabel-tv og Viasat er ikke sammenfaldende. Kun 10 % af Viasats kanaler indgår i kabel-tv.

Viasats kundeservice har været udsat for hård kritik hvilket til dels har været berettiget. Viasat har derfor de sidste to år opbygget et nyt center for kundeservice.

Kunder der klager over bindingsperioden eller opsigelsesbetingelserne, er blevet og bliver orienteret om procesaftalen mellem Viasat og Forbrugerombudsmanden.

Jens Arnesen forklarede han har en HD i afsætning og er administrerende direktør i Canal Digital. Canal Digital har 30-40% af markedet, mens Viasat har 60-70%. Canal Digital tilbyder forskellige programpakker der tegnes som 6 eller 12 måneders abonnement. Prisen er den samme, men 12 måneders abonnementet indeholder tillægsydelse. 95% af deres kunder har tegnet et 12 måneders abonnement.

Kunder med 12 måneders abonnement kan købe satellitudstyr til en fordelagtig pris. I forbindelse med kampagnetilbud giver Canal Digital et markedsføringstilskud til forhandleren. Alternativt udlejer Canal Digital udstyret. Ved lejeaftalens ophør skal boksen leveres tilbage. Parabolen er kundens ejendom. Returnerede bokse genbruges efter service eller skrottes.

Canal Digitals aftaler indeholder generelle betingelser om bindingsperiode og opsigelsesvarsel. Ved opsigelse i bindingsperioden skal kunden betale et beløb svarende til tre måneders abonnementsafgift. Efter bindingsperioden kan kunden opsig sit abonnement med et varsel på løbende måned plus 30 dage. De har ud fra forretningsmæssige overvejelser valgt ikke at have opsigelsesbetingelser svarende til Viasats med forlængelse af abonnementet med mindre opsigelse finder sted en vis tid inden udløbet af en abonnementsperiode. Deres generelle betingelser er ikke i konflikt med de aftaler som de har med programudbydere. Canal Digital har ikke problemer med at fastholde kunderne.

Canal Digital har et kampagnetilbud på 3.067 kr., der omfatter parabol, modtagerudstyr og dekoder.

Canal Digital har en tilfredshedsgaranti hvor kunden indenfor de to første måneder kan levere udstyret tilbage hvis kunden fortryder. Under 5% af kunder benytter tilfredshedsgarantien.

Ved indgåelse af en aftale vejledes kunden, enten af Canal Digitals forhandler eller af Canal Digitals kundecenter. Aftalens betingelser sendes til kundens adresse inden levering og installation af udstyret.

Det fremgår tydeligt af Canal Digitals aftaler, at kunden kan vælge mellem 6 eller 12 måneders abonnement, og at der i visse tilfælde er en bindingsperiode på 12 måneder. Det har ikke givet anledning til klager.

Torben Buchwald forklarede at han er forhandler for Viasat og Canal Digital i Vamdrup hvor han har haft forretning i mange år. Han har solgt 300-350 abonnemeter. Han sælger flest Viasat-abonnemeter. Vidnet vejleder altid om udbyderne og deres programpakker. Han vejleder altid om bindingsperiode og opsigelsesvilkår. Han har ikke haft problemer med at en kunde ikke forstod betingelserne, og han har ikke modtaget nogen klager over bindingsperioden.

Det har betydning for kundens beslutning at der i forbindelse med tegning af et abonnement følger en billig dekoderboks med. Vidnets avance er stor set den samme, fordi han står for installationen af udstyret. Salg af Viasat produkter udgør en betydelig indtægt for vidnet.

Niels Hammer-Jespersen forklarede at han er uddannet cand. polit. og personaleleder i et transportfirma. I 1998 tegnede han et Guld-abonnement som han opsagde i 2004 i forbindelse med at han flyttede fra hus til en lejlighed hvor der var indlagt kabel-tv. I forbindelse med opsigelsen fik han at vide at opsigelsen først kunne få virkning fra 2005 hvilket betød at han skulle betale for et abonnement i 10 måneder uden at kunne bruge det. Han havde bl.a. begrundet sin opsigelse med at parabolen fulgte med huset, da den var indlagt i ejendommen. Der ville være en betydelig udgift til installation i lejligheden, og det ville derfor være fuldstændigt forrykt at etablere en digitalforbindelse når der var indlagt kabel-tv. Vidnet kontaktede derfor Viasat igen, men de fastholdt aftalen. I et standardbrev begrundede Viasat fastholdelsen med forholdet til deres leverandører.

Vidnet var bekendt med vilkåret om automatisk forlængelse. Han mente der var særlige omstændigheder i hans tilfælde.

Vidnet sendte den 26. juli 2004 parabolkortet til Viasat med anmodning om at modtage en kvittering. Da han intet hørte, rykkede han for en kvittering den 11. august 2004. Han modtog først en bekræftelse den 29. august 2004. Vidnet rettede henvendelse til Viasat flere gange, uden at han blev orienteret om at der var indgået en procesaftale mellem Viasat og Forbrugerombudsmanden og Forbrugerklagenævnet. Han fik først kendskab til procesaftalen da han rettede henvendelse til Forbrugerombudsmanden. Vidnet fik først i december 2004 efter flere henvendelser en bekræftelse fra Viasat på at hans sag var omfattet af procesaftalen.

De programmer vidnet ser på kabel-tv, er fuldstændig identiske med dem som han så gennem sit Viasat-abonnement.

Finn Qvistgaard forklarede at han er uddannet maskinarbejder og arbejder som værkfører. Den 6. september 2001 tegnede han et Viasat Guld-abonnement fordi han gerne ville se en boksekamp. Det fremgik af tilbuddet at han var bundet i de første 12 måneder. Da han året efter ikke havde råd til abonnementet, prøvede han at opsig det, men det kunne ikke lade sig gøre. Han kunne heller ikke ændre abonnementet til det billigere Sølv-abonnement. Abonnementet kunne først ændres ved næste fornyelse. Vidnet var ikke blevet vejledt om den "automatiske" forlængelse.

I november 2004 flyttede vidnet til et rækkehus hvor der er kabel-tv. Han ønskede derfor at opsig sit abonnement hos Viasat. Opsigelsen kunne først få virkning fra oktober måned året efter på grund af bindingsperioden. Han fik oplyst at han kunne overdrage abonnementet eller tage det med til sin nye adresse. De nye ejere ville ikke overtage abonnementet, allerede fordi Viasat sælger nye abonnemeter billigere. Han ville ikke tage abonnement med da han ikke ville betale to gange for samme ydelse. Han modtog blot et standardsvar fra Viasat i forbindelse med sin opsigelse, og han blev ikke orienteret om den verserende retssag. Først da vidnet kontaktede Forbrugerombudsmanden, blev han bekendt med procesaftalen.

Thomas Glyrskov forklarede at han er uddannet HD i finansiering og vice president i Bank of New York i London.

Vidnet indgik i november 2003 en aftale med Viasat om et etårigt Guld-abonnement der løb fra 2. december 2003. Han opsagde abonnementet i begyndelse af januar 2005 fordi han i slutningen af november 2004 havde fået arbejde i London som han skulle begynde kort efter. Det var ikke muligt at videreføre abonnementet i England. Han havde betalt abonnementet for det kommende år. For at opsigelsen kunne få virkning fra flytningen, skulle han dokumentere, at han var flyttet fra Danmark. Han fik derfor sin tidligere kommune til at bekræfte at han var flyttet fra kommunen og Danmark. Bekræftelsen blev sammen med dekoderkortet sendt til Viasat den 20. januar 2005. Han hørte imidlertid ikke fra Viasat, hvorfor han kontaktede dem telefonisk. Han fik oplyst at han ville høre noget i løbet af et par uger. Da han igen rykkede Viasat for svar, fik han at vide at Viasat ikke kunne overføre penge til London. De kunne heller ikke overføre pengene til en af ham anvist dansk konto. Vidnet tilbød at møde personligt op i kundecenteret i Vordingborg. Det kunne heller ikke lade sig gøre. Til sidst fik vidnet oplyst at opsigelsen ikke kunne få virkning før udløbet af abonnementsperioden.

Vidnet var opmærksom på at han var bundet af abonnementet i de første 12 måneder, men han var ikke opmærksom på den "automatiske" forlængelse og opsigelsesvilkårene. Først ved nærlæsning af Viasats betingelser forstod han vilkårene. Det er for smart og ikke til kundernes fordel.

Vidnet blev på et tidspunkt tilbudt at få abonnementet genåbnet, så han kunne overdrage det til en anden. Han ved ikke om det overhovedet ville være muligt.

Viasat orienterede ikke vidnet om den verserende retssag. Han blev selv opmærksom på sagen efter at han havde været inde på Forbrugerombudsmandens hjemmeside. Han sendte derfor en telefax den 20. april 2005 til Viasat med anmodning om bekræftelse af at hans sag hørte under procesaftalen. Han hørte ikke noget, selv om han rykkede flere gange.

Parternes procedure

Forbrugerombudsmanden har til støtte for påstand 1 og 2 anført at Viasats vilkår om en etårig bindingsperiode og om opsigelse er urimelige og i strid med god markedsføringskik, jf. markedsføringslovens § 1. Vilkårene er i strid med Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbruger-aftaler. Bilaget til direktivet indeholder alene en vejledende og ikke udtømmende liste over de kontraktvilkår der kan betegnes som urimelige. Det er derfor uholdbart at hævde som Viasat at lovgiver ikke har fundet at opsigelsesvilkår som denne sag drejer sig om, er urimelige, fordi vilkårene ikke er medtaget i bilaget til direktivet.

Spørgsmålet om opsigelse af løbende kontraktforhold har været rejst gentagne gange. Der henvises til Folketingstidende 1977-78, Tillæg A, spalte 732 og 774 med forarbejder til bestemmelsen i § 14 i lov om visse forbruger-aftaler med præceptive opsigelsesregler for visse typer aftaler, dog ikke aftaler som denne sag vedrører. Heraf kan dog ikke sluttes at opsigelsesvilkår i andre forbruger-aftaler ikke kan tilsidesættes. Der henvises endvidere til betænkning nr. 1440 /2004 om revision af forbruger-aftaleloven side 345 ff. med overvejelser om indførelse af en generel regel om opsigelse i løbende kontraktforhold. Udvalget var stemt herfor, men afstod fra at foreslå en sådan regel. Det skyldtes bl.a. tidsmæssige hensyn. Der henvises endvidere til Forbrugerstyrelsens notat af 15. oktober 2003 vedrørende bindingsperioder og opsigelsesvarsler i løbende kontraktforhold.

Vilkårene er i strid med hæderlig forretningsskik, jf. aftalelovens § 38 c, jf. § 36, idet det vil bevirke en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for forbrugerne at gøre vilkårene gældende, også henset til at der fra Viasats side kan spekuleres i at forbrugeren glemmer at opsig sit abonnement på det rigtige tidspunkt på året. Viasat gør i hvert fald ikke noget for at minde forbrugeren om at tidspunktet for opsigelse nærmer sig, for man sender først opkrævning for den nye periode ud efter at tidspunktet for opsigelse er passeret.

Det må i almindelighed anses for at være urimeligt og stridende mod redelig handlemåde, jf. aftalelovens § 36, såfremt en erhvervsdrivende indgår en abonnementsaftale med forbrugere indeholdende opsigelsesvilkår som gør det vanskeligt for forbrugeren at bringe aftalen til ophør med et rimeligt varsel. Der er et særligt hensyn at tage til forbrugerne i denne sag idet Viasat er en meget stærk part i aftaleforholdet. Viasat har en markedsandel på ca. 2/3, og Viasat er eneudbyder af visse populære tv-underholdningskanaler. Forbrugerne har inden aftalens indgåelse reelt ikke mulighed for at vurdere hvilken nytte eller glæde forbrugeren vil få af Viasats ydelse.

Det er Viasat der skal bevise at de omstridte vilkår er en nødvendig og sagligt begrundet del af sagsøgtens virksomhed. Denne bevisbyrde har Viasat ikke løftet. Derimod har Forbrugerombudsmanden dokumenteret at den anden aktør på det danske marked, Canal Digital, har et rimeligt opsigelsesvarsel som efter en bindingsperiode er 30 dages varsel til udgangen af en måned. Viasats aftaleforhold med deres leverandører, herunder økonomiske interesser, kan ikke begrunde vilkårene. Viasats interesse i at få dækning af engangsudgifter ved oprettelse af abonnement kan tilgodeses med et oprettelsesgebyr.

Viasats opsigelsesvilkår skal fortolkes på den for forbrugeren mest gunstige måde fordi opsigelsesvilkårene ikke har været genstand for individuel forhandling, jf. aftalelovens § 38 b, stk. 1. Endvidere er den af Viasat udarbejdede skriftlige aftale ikke er klar og forståelig som krævet efter aftalelovens § 38 b, stk. 2.

Den manglende klarhed og forståelighed af aftalegrundlaget og Viasats markedsføringsmetoder er i strid med god markedsføringskik, jf. markedsføringslovens § 1. Vilkårene kan forbydes ved dom, jf. markedsføringslovens § 13.

Fordelen i form af billigt satellitudstyr er ikke reel, fordelen betales over abonnementet. Der er altså tale om en slags kreditkøb der giver et for forbrugeren ugenomsigtigt marked. Hvis retten måtte acceptere en uopsigelig bindingsperiode på over seks måneder, bør dette alene accepteres som en særlig forpligtelse

som forbrugeren må undergive sig i konkrete tilfælde, såsom i forbindelse med aftale om gunstigt køb eller leje af satellitudstyr. Forbrugerombudsmandens opfattelse er i overensstemmelse med Forbrugerklagenævnets praksis. Der henvises til nævnets afgørelser i de foreliggende sager, til afgørelse af 5. oktober 2001 i sag nr. 2000-541/7-19 og afgørelse af 18. november 2004 i sag nr. 541/7-13.

Til støtte for de nedlagte påstande 3, 4 og 5 gøres det gældende at betingelserne for anvendelse af markedsføringslovens § 13 er til stede. Det er nødvendigt over for Viasat at give de i påstand 3, 4 og 5 anførte påbud for at sikre at de i overensstemmelse med påstand 1 og 2 nedlagte forbud overholdes. De eksisterende og fremtidige aftaler der indgås i strid med forbuddet i påstand 1 og 2 er ugyldige, jf. markedsføringslovens § 13, stk. 1 nr. 1.

Viasat har med urette opkrævet og modtaget beløb hvis opkrævning og betaling var baseret på ugyldige vilkår. Det er nødvendigt for at sikre genoprettelse af den forud for den ulovlige handling eksisterende tilstand at påbyde Viasat at tilbagebetale de opkrævede beløb til de forbrugere som over for Viasat har meddelt at de ikke finder at de er forpligtet af de vilkår som er i strid med påstand 1 og/eller 2, jf. markedsføringslovens § 13, stk. 1 nr. 2, (dvs. tilbagebetaling til de forbrugere, hvis sag er sat i bero, og som fremgår af sagsøgtes lister over kategori 1 og 2, jf. den indgåede aftale mellem Viasat og sekretariatet for Forbrugerklagenævnet).

De almindelige formueretlige betingelser for tilbagesøgning er opfyldt, og det er ikke urimeligt eller særligt byrdefuldt at pålægge Viasat at tilbagebetale de opkrævede beløb i strid med påstand 1 og 2 til forbrugere som kategoriseret i gruppe 1 eller 2, jf. den indgåede aftale mellem Viasat og sekretariatet for Forbrugerklagenævnet. Det er uproblematisk for Viasat på eget initiativ via sin kundedatabase at efterleve påbuddene.

Der er ikke indtrådt forældelse eller passivitet idet forbrugerne hvis sager er sat i bero i henhold til aftalen mellem Viasat og sekretariatet for Forbrugerklagenævnet, alle over for Viasat har gjort gældende at de ikke finder at de er bundet af sagsøgtes vilkår om opsigelsesvarsel eller bindingsperiode. Endvidere har Viasat skriftligt meddelt forbrugerne eller de fleste af dem at Viasat har sat deres sag i bero under henvisning til de to foreliggende retssager.

Det kan derfor påbydes Viasat at tilbagebetale allerede modtagne abonnementsafgifter. Det er Viasats risiko at de trods indsigelsen fortsat har leveret signal til kunderne.

Forbrugerombudsmanden støtter i det hele Forbrugerrådet i de nedlagte påstande og anførte anbringender.

Forbrugerrådet som mandatar for Poul Jeppesen og Eva Hvilsted har i tilslutning til Forbrugerombudsmandens anbringender anført at der skal ske domfældelse i de to sager i overensstemmelse med afgørelserne truffet af Forbrugerklagenævnet. Under de verserende sager er der ikke fremkommet nye oplysninger til støtte for Viasat. Det eneste nye er de afgivne forklaringer der støtter afgørelserne truffet af nævnet.

Viasat rettede henvendelse til Eva Hvilsted i strid med forbrugeraftalelovens § 2, stk. 1, og har ikke inden indgåelsen af aftalen med hende på en klar, tydelig og forståelig måde givet fyldestgørende oplysninger om vilkårene for uopsigelsesperioden, jf. forbrugeraftalelovens § 11, stk. 1, nr. 4 og stk. 2. Viasat har ikke efter indgåelsen af aftalen givet tydelige oplysninger på papir eller på et andet egnet medium om vilkårene for opsigelse af aftalen, jf. forbrugeraftalelovens § 11 a, stk. 2. Viasats overtrædelser af forbrugeraftaleloven er i strid med god markedsføringsskik, jf. markedsføringslovens § 1.

For begge parter gøres det gældende at den manglende klarhed og forståelighed af aftalegrundlaget og Viasats markedsføringsmetoder generelt er i strid med god markedsføringsskik, jf. markedsføringslovens § 1.

Kontrakternes opsigelsesvilkår er ikke klare og forståelige, jf. aftalelovens § 38 b, stk. 2, hvorfor de skal fortolkes på den for forbrugeren mest gunstige måde idet vilkårene ikke har været genstand for individuel forhandling, jf. aftalelovens 38 b, stk. 1.

Viasat har ikke dokumenteret at opsigelsesvilkåret er sædvanligt og almindeligt i Europa ved fremlæggelsen af uddrag af hvad der giver sig ud for standardkontrakter fra andre europæiske lande. Viasat har heller ikke dokumenteret at opsigelsesvilkåret er nødvendigt og sagligt begrundet. Viasat har ikke fremlagt eksempler på kontrakter med deres leverandører hvoraf det fremgår at opsigelsesvilkåret har været en del af forhandlingsgrundlaget. Viasats kontrakt med Divisionsforeningen om rettighederne til SAS-ligaen viser at opsigelsesvilkåret ikke kan have haft betydning da kontrakten løber i fire år.

Viasat tilbyder valg mellem 6 og 12 måneders abonnementer, men som følge af prisstrukturen er der ikke tale om et reelt valg hvilket understeges af at stort set alle Viasats kunder indgår aftale om et 12 måneders abonnement.

De af Viasat udarbejdede skriftlige aftaler med gældende betingelser er ikke klare og forståelige som krævet i § 38 b, stk. 2. De byrdefulde vilkår er ikke særligt fremhævet, og længden af en abonnementsperiode er ikke klart defineret. Vilkåret om uopsigelighed i 12 måneder er en forpligtelse knyttet til et tilsyneladende gunstigt køb af satellitstyr.

Det er ikke rimeligt og navnlig ikke foreneligt med kravet om klarhed og forståelighed at begrunde opsigelsesreglerne med at tilbuddet om satellitstyr ikke kan svare sig medmindre opsigelsesreglerne udformes som sket.

Vilkåret om uopsigelighed i 12 måneder kan derfor højst gælde det første år, således at kunderne, herunder Forbrugerrådets mandanter, efter udløbet af det første år kan opsiges kontrakterne med 30 dages varsel til udgangen af en måned. Forbrugerrådets mandanter har derfor frigjort sig for deres betalingspligt i henhold til aftalerne med Viasat.

Hvis retten skulle komme frem til at kontrakternes forlængelsesbestemmelse også under hensyn til fortolkningsreglen i aftalelovens § 38 b fører til en ny abonnementsperiode på ét år, således at abonnementsperioderne efter kontrakternes ordlyd først kan opsiges med virkning fra den 6. juni 2003, respektive den 25. juni 2003, gøres det gældende at kontrakternes opsigelsesvilkår på urimelig måde begrænser forbrugerens mulighed for på et givet tidspunkt at bringe aftalen til ophør. Kravet om ét års varsel efter udløbet af den første bindingsperiode på ét år er urimeligt, jf. aftalelovens § 38 c, jf. § 36. Det vil være i strid med redelig handlemåde at gøre opsigelsesvilkårene gældende, jf. aftalelovens § 38 c, jf. § 36, og i strid med hæderlig forretningsskik og bevirke en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for sagsøgerne at gøre opsigelsesvilkårene gældende, jf. aftalelovens § 38 c, jf. § 36.

Viasats krænkelser af god markedsføringskik skal indgå i vurderingen af, om vilkåret om uopsigelighedsperiodens længde i aftalen kan tilsidesættes, jf. aftalelovens § 38 c, jf. § 36, ligesom Viasats overtrædelser af forbrugeraftalelovens §§ 2, 11 og 11 a, skal indgå i vurderingen af om vilkåret om uopsigelighedsperiodens længde i aftalen kan tilsidesættes, jf. aftalelovens § 38 c, jf. § 36.

Som følge heraf kan vilkåret i abonnementsaftalerne om en fortløbende bindingsperiode på ét år ad gangen tilsidesættes i medfør af aftalelovens § 38 c, jf. § 36. Det følger heraf at sagsøgerne har frigjort sig for deres betalingspligt i henhold til aftalerne med Viasat.

Viasat har anført at sagerne må ses i lyset af forholdene i 2002. Viasat havde en massiv tilgang af kunder samtidig med at de havde problemer med rekruttering af tilstrækkeligt kvalificeret personale. Det medførte dårlig presseomtale og utilfredse kunder. Viasat har foretaget de nødvendige ændringer, og Viasat giver i dag kunderne en grundig vejledning.

Viasat indgår aftaler med kanaludbydere og indgår aftaler med forbrugerne. Tv-kanalerne lever af reklameindtægter, og Viasat af abonnementsindtægterne. Kundeporteføljens størrelse og stabilitet har derfor stor betydning for både kanaludbydere og distributørerne. Det er de grundlæggende markedsforhold, og de er gældende overalt i Europa.

Det gøres særligt i forhold til Forbrugerombudsmanden gældende at der ikke er hjemmel til at tage dennes forbudspåstande til følge. Der er i lovgivningen hjemmel til at opsigse visse aftaler uanset aftalens bestemmelser, således som det fremgår af § 14 i lov om visse forbrugerftaler. De foreliggende aftaler falder ikke ind under denne bestemmelse eller andre bestemmelser vedrørende adgang til opsigelse uafhængigt af aftalens indhold. Skal opsigelsesbestemmelser kunne tilsidesættes, kræver det lovhjemmel. Det er ikke domstolenes opgave at fastsætte generelle bestemmelser om regulering af aftaler, heller ikke af forbrugerftaler. Udvalget der afgav betænkning nr. 1440/2004 om revision af forbrugerftaleloven, overvejede behovet for præceptive opsigelsesbestemmelser i videre omfang, men afstod fra at stille forslag. Udvalget fandt at yderligere regulering af området krævede flere undersøgelser og overvejelser.

Det er på denne baggrund betænkeligt hvis Forbrugerombudsmanden får rettens hjælp til at etablere en almindelig regel om bindingsperioder og opsigelse af aftaler om levering af løbende ydelser på et område der ikke er lovreguleret. Der er heller ikke hjemmel i bestemmelserne i aftalelovens § 38 c, stk. 1, eventuelt jf. § 36, stk. 1, eller i markedsføringslovens § 1, stk. 1, 1. pkt., til at fastsætte en almindelig regel. Der henvises til Højesterets dom i U 1998.204H vedrørende bankernes valideringsregler. Heraf kan ses at sager angående en generel problemstilling ikke er egnede til at blive reguleret gennem forbudsnedlæggelse efter markedsføringsloven, men i givet fald må søges løst gennem lovgivning.

En uopsigelighedsperiode på 12 måneder er udtryk for en rimelig fordeling af forbrugeren og Viasats interesser samt klart og overskueligt for forbrugeren. Forbrugeren forstår at prisen for meget billigt satellitudstyr er en bindingsperiode på 12 måneder. Sagsøgerne har ikke fundet vilkåret om uopsigelighed i 12 måneder urimeligt, men derimod alene vilkåret om forlængelse af løbende abonnement. På samme måde må Forbrugerklagenævnets afgørelser forstås.

Vilkårene om bindingsperiode og opsigelse er klare, forståelige og lette at overskue. De er fremhævet i aftalens specielle og almindelige betingelser samt eksemplificeret.

Det kan ikke påbydes Viasat at tilbagebetale allerede modtagne abonnementsafgifter til forbrugere der har modtaget Viasats ydelse. Forbrugere har ikke lidt et tab. En tilbagebetalingspligt vil betyde at forbrugere opnår en uberettiget berigelse på Viasats bekostning. Viasat har til gengæld for betaling af abonnementsafgift leveret signal og dermed opfyldt aftalerne.

Der henvises til Sø- og Handelsrettens dom af 20. oktober 2004 i sagen N 2-04 (Forbrugerombudsmanden med Sonofon Partner A/S) der ikke fandt en bindingsperiode på 12 måneder ved leje af mobiltelefon i strid med god markedsføringskik, endside at den bevirkede en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser.

Det gøres generelt gældende at Viasats vilkår om uopsigelighed i abonnementsperioden er rimeligt og sagligt begrundet og udtryk for en rimelig balance mellem sagsøgernes og Viasats rettigheder og pligter og derfor ikke skal forbydes. Det gøres endvidere gældende at Viasats vilkår om automatisk fornyelse hvis opsigelse ikke er sket med 30 dages varsel til udgangen af en abonnementsperiode er rimeligt og sagligt begrundet og udtryk for en rimelig balance mellem sagsøgernes og Viasats rettigheder og pligter og ikke skal forbydes.

Der henvises til Forbrugerklagenævnets afgørelser af 18. november 2004 i sag nr. 541/7-13 om bindingsperiode og sag i nr. 541/7-32 om afvejning af parternes interesser.

Forbrugeren er ikke tvunget til at vælge et abonnement af 12 måneders varighed, men kan vælge mellem abonnementer af forskellig længde. Forbrugeren har således valgfrihed. Valg af lang abonnementsperiode giver forbrugeren en række økonomiske fordele i forhold til valg af en kortere periode.

Baggrunden for vilkårene er et ønske om at tilbyde det bedst mulige programudbud til den mest hensigtsmæssige pris for forbrugeren. Viasats opsigelsesvilkår skal ses i lyset af de markedsmæssige betingelser som distributionselskaberne er underlagt, hvor abonnementsporteføljen er et centralt parameter ved forhandlingerne med kanaludbydere. Vilkårene skal derfor vurderes ud fra områdets særlige karakter.

Det vil være til skade for forbrugerne hvis vilkåret tilsidesættes, for dette vil betyde en væsentlig forøgelse af abonnementsafgiften. Forbrugeren kan ved tegning af et 12 måneders abonnement samtidig købe satellitudstyr til en gunstig pris.

Viasats vilkår anvendes af hovedparten af de øvrige europæiske tv-distributionselskaber og er således udtryk for sædvanlig og rimelig praksis inden for EU. Der henvises til Rådets direktiv nr. 93/13 af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbruger aftaler hvoraf det fremgår at fællesskabslovgiver ikke har taget afstand fra vilkår om løbende abonnementsperioder.

Viasats vilkår er ikke i strid med aftalelovens § 38c, jf. § 36, og Viasat har ikke handlet i strid med markedsføringslovens § 1 i forbindelse med indgåelsen af aftalerne med sagsøgerne eller i forbindelse med håndhævelse af disse aftaler.

Viasats vilkår om bindingsperiode og opsigelse er klare, forståelige og overskuelige. Vilkårene er præciseret på aftalernes forside lige over det sted hvor forbrugeren underskriver. Forbrugerne oplyses om den samlede pris for ydelsen forud for aftaleindgåelsen og har den fordel at omkostningerne forbundet med et abonnement ikke ændrer sig i abonnementsperioden.

Sagsøgernes abonnementer kan derfor alene opsiges med virkning fra en abonnementsperiodes udløb. Poul Jeppesens abonnement er således opsagt med virkning fra den 29. juni 2003 og Eva Hvilsteds med virkning fra den 6. juni 2003. Ingen af sagsøgeren er blevet stillet i udsigt at de kunne fortryde eller komme ud af aftalen uden overholdelse af vilkårene.

Retten afdørelse

Vedrørende de af Forbrugerrådet nedlagte påstande

Det lægges til grund at hverken Eva Hvilsted eller Poul Jeppesen i forbindelse med tegningen af Guld-abonnementet blev vejledt om opsigelse og abonnementsperiode, og at aftalevilkårene ikke har været genstand for individuel forhandling.

På grundlag af aftalernes udformning, herunder formuleringen af vilkårene for opsigelse, manglende definition af abonnementsperiode og Poul Jeppesens og Eva Hvilsteds forklaringer, finder retten at aftalernes vilkår om opsigelse, herunder om abonnementsperiode, mangler den fornødne klarhed og forståelighed, hvorfor opsigelsesvilkårene skal fortolkes i overensstemmelse med aftalelovens § 38b, stk. 1. Aftalerne findes derfor efter en naturlig forståelse at kunne opsiges med et normalt kort varsel efter udløbet af den første bindingsperiode svarende til 30 dages varsel til udgangen af en måned.

De af Forbrugerrådet som mandatar for Poul Jeppesen og Eva Hvilsted nedlagte påstande tages derfor til følge.

Forbrugerrådet som mandatar for Eva Hvilsted frifindes for den af Viasat nedlagte påstand.

Vedrørende de af Forbrugerombudsmanden nedlagte påstande

Påstand 1

Tre dommere (Jens Feilberg, Bjarne Egedahl og Allan Suhrke) bemærker: Viasats anvendelse af bindingsperiode er kombineret med et tilbud om køb af satellitudstyr til en fordelagtig pris. Bindingsperioden er således en del af prisen for det billige satellitudstyr. Af de grunde der i denne henseende er anført af Viasat, finder disse dommere at spørgsmålet om en fastsættelse af en almindelig, tvingende regel om adgangen til at opsiges abonnementsaftaler med et vist varsel må afgøres af lovgivningsmagten. Forbrugerombudsmandens påstand 1 kan således ikke tages til følge.

To dommere (Klaus Melvin Jensen og Rut Jørgensen) finder i tilslutning til det af Forbrugerombudsmanden anførte at det skal forbydes Viasat i aftaler om løbende tjenesteydelser vedrørende levering af tv-signaler over for forbrugere at anvende vilkår der indebærer at forbrugeren er bundet af abonnementet i mere end 6 måneder.

Påstand 2

Tre dommere (Jens Feilberg, Bjarne Egedahl og Allan Suhrke) finder af de grunde der er anført ovenfor vedrørende Forbrugerombudsmandens påstand 1 at der ikke er grundlag i markedsføringslovgivningen, således som den nu foreligger, for at fastsætte en generel regel om adgang til efter en eventuel bindingsperiode at opsiges abonnement om modtagelse af tv-signaler med et bestemt, kortere

varsel. Disse dommere kan derfor ikke tage Forbrugerombudsmandens principale påstand 2 til følge. Derimod finder de at vilkåret om automatisk forlængelse er i strid med god markedsføringskik, jf. markedsføringslovens § 1 og hæderlig forretningskik, jf. aftalelovens § 38c, jf. § 36. Vilket bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtigelser til skade for forbrugeren og indebærer at forbrugeren påføres en betydelig risiko for af tilfældige årsager og imod eget ønske at komme til at få et abonnement forlænget i et år med en overflødig, ikke ubetydelig udgift til følge. Viasat har gennem sin opkrævningspraksis ikke gjort noget der kan forebygge denne risiko.

Rådets Direktiv nr. 93/13 af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår giver medlemsstaterne mulighed for under overholdelse af Traktaten at sikre forbrugerne et højere beskyttelsesniveau ved at fastsætte strengere nationale bestemmelser end bestemmelserne i direktivet. Det er derfor ikke i strid med EU-retten at den danske markedsføringslov eller forbrugerftalelovgivning fører til et resultat som muligt ikke stemmer med kontraktpraksis i visse andre europæiske lande.

Det skal derfor forbydes Viasat i aftaler om løbende tjenesteydelser vedrørende levering af tv-signaler over for forbrugere at anvende en kontrakt som indeholder følgende eller lignende vilkår:

”Hvis kunden ikke opsiger aftalen med mindst 30 dages skriftligt varsel til udgangen af en abonnementsperiode, forlænges aftalen automatisk med en tilsvarende abonnementsperiode og så fremdeles”.

Klaus Melvin Jensen og Rut Jørgensen finder med samme begrundelse som anført under behandlingen af Forbrugerombudsmandens påstand 1 at dennes påstand 2 i den principale udgave bør tages til følge.

Der gives dom efter flertallet.

Påstand 3, 4 og 5

Som konsekvens af ovenstående og af de grunde der anført af Forbrugerombudsmanden, tager retten påstand 3, 4, og 5 som nedenfor bestemt.

Thi kendes for ret:

1. Viasat A/S skal anerkende at Poul Jeppesens Viasat Guld-abonnement er opsagt med virkning fra den 1. august 2002.
2. Viasat A/S skal betale Poul Jeppesen 80 kr. med procesrente fra den 10. marts 2003.
3. Viasat A/S skal anerkende at Eva Hvilsteds Viasat Guld-abonnement er opsagt med virkning fra 1. august 2002.
4. Viasat A/S skal betale Eva Hvilsted 80 kr. med procesrente fra den 10. marts 2003.
5. Det forbydes Viasat A/S i aftaler om løbende tjenesteydelser vedrørende levering af tv-signaler over for forbrugere at anvende en kontrakt som indeholder følgende eller lignende vilkår:

”Hvis kunden ikke opsiger aftalen med mindst 30 dages skriftligt varsel til udgangen af en abonnementsperiode, forlænges aftalen automatisk med en tilsvarende abonnementsperiode og så fremdeles”.

6. Det påbydes Viasat A/S at underrette selskabets kunder der er berørt af vilkår som er i strid med forbudet i pkt. 5 i denne doms konklusion, om at de pågældende vilkår ikke kan håndhæves.
7. Det påbydes Viasat A/S at meddele de af Viasats kunder som på tidspunktet for domsforhandlingen har meddelt Viasat at de ikke mener at være forpligtet af vilkår som er i strid med forbudet i pkt. 5 i denne doms konklusion, og som har betalt abonnementsafgift under protest, at disse kunder har et tilbagebetalingskrav mod Viasat.
8. Det påbydes Viasat A/S at tilbagebetale allerede modtagne beløb der er opkrævet i henhold til vilkår som er i strid med forbudet i pkt. 5 i denne doms konklusion til de af Viasats kunder som på tidspunktet for domsforhandlingen har meddelt Viasat at de ikke finder at de er forpligtet af Viasats vilkår.
9. I forholdet mellem Viasat A/S og Forbrugerrådet betaler Viasat A/S inden 14 dage i sagsomkostninger 150.000 kr. Beløbet tilfalder statskassen.

10. I forholdet mellem Viasat A/S og Forbrugerombudsmanden betaler hver part egne omkostninger.

Bjarne Egedal

Klaus Melvin Jensen

Jens Feilberg

Rut Jørgensen

Allan Suhrke

(Sign.)

— — —

**Udskriftens rigtighed bekræftes
P.j.v. Sø- og Handelsretten, den**